

Gróf Zrinyi Miklós prózai munkái. Sajtó alá rendezte, bevezetést és magyarázatot írt hozzájuk *Markó Árpád*. A Magyar Szemle Társaság kiadása. Budapest: 1939.

Zrinyi Miklós prózai munkáinak új kiadását lapozgatva szinte minden sornál azt érezzük, hogy ezek a tizenhetedik század közepéről való írások ma is időszerűek. Zrinyi talán az első magyar író, aki a magyarság és az újkori Európa viszonyát magasabb, ma úgy is mondhatjuk, történetfilozófiai szemlélettel vizsgálta meg. E vizsgálat eredménye, mint ismeretes, az volt, hogy Magyarország maga erejéből is megállhat, ha fiai akarják. Nem avultak el mindenestül azok a sorok sem, ahol az egykori magyarság hibáit ostorozza: Zrinyi nemcsak korának (gyermeké, hanem az örök magyarság kifejezője. Munkáinak jórésze hadtudományi jellegű, ő az első képzett magyar katonai író. Eszméi közül a magyar nemzeti hadsereg felállításának és az általános védkötelezettség bevezetésének az elve jóval megelőzi korát. Ma, amikor a magyar vitézség hagyományainak az ápolása ismét létérdekünk, különösen örülhetünk, hogy Zrinyi munkái ilyen gondos kiadásban jelentek meg. Markó Árpád szövegkiadása és bevezető tanulmánya nemcsak a laikus olvasót segíti, hanem a legszigorúbb szakszempontokat is kielégíti.

Dr. Baróti Dezső.

KÜLFÖLDI TANÍTÁSI MOZGALMAK.

(Külföldi folyóiratok nyomán.)

1. A magyarság iskolaviszonyai az utódállamokban a múlt tanév végén.

1. *A magyarság iskolaviszonyai az utódállamokban a múlt tanév végén. a) Jugoszlávia.* A háború után az állam mindent elkövetett, hogy a nagymértvű írástudatlanságot leküzdje, a széles néprétegek szellemi szintjét emelje. Az 1929-i iskolatörvény a nyolc évi iskolázást mindenkire kötelezővé teszi.

A legutóbbi iskolaév adatai szerint Jugoszláviában 8511 *elemi iskola* volt 1,340.693 tanulóval és 30,881 tanítóval. Az iskolák számának állandó növekedése mellett is, a nyugati államokkal összehasonlítva, Jugoszláviában még nagyon kevés az iskola. Így ha a 16 millió lakosu Jugoszláviát összehasonlítjuk a 13 millió lakosu volt Csehszlovákiával, ahol 17,923 elemi iskolába 2,783.155 tanuló járt, akkor megállapítható, hogy a jugoszláv szülők nem veszik nagyon komolyan a tankötelezettséget. A trianoni határok közé szorított kis Magyarországon felényi lakos mellett 6886 elemi iskola volt 961,700 tanulóval.

A Magyarországról letépett Dunabánságban van 1102 elemi iskola és pedig 1094 állami és 8 magániskola. Az osztályok száma 4656. Az állam nyelvén folyik a tanítás 3337 osztályban, német nyelvén 631, magyar nyelvén 461, szlovák nyelvén 78, ruszin nyelvén 20 és orosz nyelvén 4 osztályban. Az adatok összehasonlításánál szembeűnik, hogy habár a magyarság számbeli- leg erősebb, mégis kevesebb anyanyelvű iskolája van, mint a számbeli- leg kevesebb németeknek. Hasnlóképen kedvezőtlen a helyzet a magyarokra nézve a tanulók számánál is. Az elemi iskolai tanulók száma a Bánságban 261,809.